

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:

FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Nalakaný víťaz.

L'udová strana.

My nepopustíme, lež až do konca vytrváme v boji, zakiaľ liberalizmu tak nevykrútíme hrdlo, jako to vo Viedni antisemiti urobili. Darmo si myslí vláda, že nás zničí, rozkolí, do jarma otrockej poslušnosti strčí. Zle pozná našu odhodlanosť vytrvanlivú. Nohama šliape zákony liberalismus, podkopáva auktoritu koruny nad mieru uvaľuje daňové farchy na ľud; príčinou je takých spoločenských pomerov, že ani v Asii horšie nenie.

L'ud žiada nie svobodnomyselnosť a jej zákony, lež chlieb, pokoj, spravodlivosť, a aby jeho svedomie nebolo šliapané, jeho kostol znevažovaný, jeho duchovní hanení, ktorých jedine považuje za svojich uprimných priateľov, ktorí od kolisky až po hrob kresťana sprovádzajú.

Liberalismus ale toto všetko si nevšima; čo si ľud za šesť dní zarobí, to mu on vezme, nechajúc mu sotvá toľko, aby sa živoril mohol ako — tak. Doma už nemá domácnosti, bieda ho von z krajiny ženie, ďaleko za more. A keď sa ktorý opováži ponosovať sa, svetská vrchnosť ho surovo napadne, zo všetkých občianskych práv vytvorí; ba za to, že poriadno platí daň ľud ubohý slovenský, ešte i do panslavov mu nadávajú, za vlastizradca ho považujú, že Tatárovi chce krajinu predať. Keby on len mohol svoju úrodu trochu lepšie odpredať, by bol rád!! Nenie div, že vládu ľud nenávidí.

My ale na žiadosť pád neopustíme teba, ubohý ľudu. My Ťa budeme zastávať; ani krajinskú ústavu nenecháme noháma šliapať. Núti nás k tomu naše povolanie, náboženské presvedčenie.

My nesmieme nechať zahynúť kresťanstvo, ktoré napáda bezočivý liberalismus utlačujúca vláda, a bezbožný štát. Lebo však bez kresťanstva nemá trvácnosti, ani štát, ani poriadok, ani familia. Táto krajina musí kresťanskou zostať, aby nebola medzi mocnejšími tak rozdelená, jako Poľsko.

Keď sa navrátíme k duchu kresťanskému, ľahko spravíme ľud mravným, zámožným, vzdelaným a mocným. A preto s pomocou tvojou, ľudu slovenský, chceme tieto veci vydobyť: na miesto liberalismu ducha kresťanského posadiť.

A ten liberalismus, ktorý sa bojí o masné hrnce, o stavanie železníc, o predávanie hodnosti, ten liberalismus nás teraz pekelskou nesvedomitosťou pomlúva, že sme panslavi. Či je to ale panslavismus, keď mys pomocou ľudu, ľudn chceme pomôcť. On vyše dvadsiat rokov panuje,

a cez ten celý čas ho podporoval ľud slovenský, vtedy tento ľud nebol hlúpou sberbou. nebol pomocou panslavov! A čo má z toho ubohý ľud, že toľké roky znášal ťažké bremono liberálcov? To, že je teraz na tele i na duši žobrákom; a pri voľbách horšie s ním zachádzajú, nežli so svieraťmi.

L'udová strana tomuto koniec chce spraviť. Ona chce ľud od zbytočných farchy oslobodiť. Ona chce od nesvedomitého prehánania oplekárkov už i biedou morený ľud vyslobodiť. Ona chce, aby každý občan nielen daň platil, vojančil, lež i právo občianske užíval, a to neodvisle tak, jako mu to svedomie jeho nakladá. L'udová strana pre reč nikoho nebude prenasledovať. Lebo ona je v prvom rade kresťanská, a tak dobre vie, že Ježiš Kristus nebol maďar, a predsa všetkým národom kázal vysluhovať pravu a ohlasovať lásku k Bohu i k blížnemu. Tak i ľudová strana nechce k vôli maďarom, slovákov, nemcov atď. utláčať. V očiach Boha i ľudovej strany slovák je toľko hoden, jako maďar, oba sú občania, podobyzeň božia, oba majú právo i povinnosť, od prírody svoju reč materinskú pestovať. To sú heslá, ktoré neženú slovák do Ruska, ba na opak keď tak bude v našej krajine, vtedy všetkie národnosti sa dobre, doma budú cítiť v Uhorsku. Nebude potrebné vymyšľať izgatáše.

V tejto vlasti aj slovák tak musí platiť daň a iné povinnosti plniť, jako maďar, tedy oba sú rovnoprávni vlastenci uhorskí.

Nie teda ľudovhybné sásady činia nepokoj a pohyby národnostné, lež utlačanie nesvedomitých liberálcov, ktorí nedbajú báraj ceľú krajinu rozkolia dľa národnosti a náboženstvi, len nech sa im neprekotí prestol panovania. Je to šľachetnosť?! Dolu s liberalismom sebeckým, nech žije spasonosná ľudová strana.

J. Jedla.

POLITICKÉ CHÝRY.

Stupavská voľba nenie zrušená. Komisia parlamentárna s väčšinou mameluckých hlasov uznala, že Bartal dobre viedol voľbu, ktorý za svoju svedomitosť v krátkom čase bude vymenovaný za hl. župána stolice mošonskej, tak jako i Rudnay jednúc za voľbu novomestskú tiež zostal hl. županom. — Tento osúd komisie hrozné pobúrenie spôsobil v celej krajine u tých, ktorých srdco ešte aspoň koľko toľko vie o spravodlivosti. Teda je potvrdená tá voľba, pri ktorej tak boli utrpaní voličia ľudovej strany, že jeden zohorčan

si vzdychol: „Keby nás len videl Veličenstvo, viem, že by nás lutoval.“ A tí ostatní od zvierencie nemisrdnejšie tríznení voličia, keď predseda prepadli, báraj ich o mnoho viac bolo, nežli mamelukov, každého učenejšieho človeka sa tázali až do terajšku: Pane, kedy už najdeme pravdu? Veru pofahom na túto bartalskú voľbu už viac jej nevidíte. Nech je ale vašou potechou, že je Boh s vami, ktorý je pamätlivý; že je pravda s vami, ktorá skôr — neskôr musí zvíťaziť.

Primaš je po kráľovskom dome v Uhorsku prvý hodnostár, a Bánfi predseda chce ho vyhnúť z miesta, ktorému prináleží, prednosť pri milleniume; chce, aby Szilágyi pozdravil Veličenstvo. Veľmužovia ale sa telom dušou chcú postaviť proti namáhaniu toho hrdého Kalvina Bánfiho, ktorý by tak rád všade na bok sotil katolíctvo.

Virovnanie len nechce jakosi napredovať; krajina tak Uhorská, ako i Rakúska ešte nič nevie o tom, čo a ako sa pokonajú. Vybor kvetový Rakúska celkom v tajnosti drží svoje pojednávanie.

V Szölgyéne nie farár lež traja šľachetní gazdovia započali pohyb k utvoreniu a ustrojeniu ľudovej strany. Jeden hárok oni vypustili, na ktorý za najkratší čas vyše devedesiat ich podpísalo sa. Dá sa úfať, že z tých 300 voličov sotva 15 ich vystane, ostatní všetci sú neohrozeno zaujatí a oduševnení za ľudovú stranu. 25. mája aj ľudové shromaždenie budú vydržiavať, na ktorom sa miena súčasní voličia celého okresu köbölkského; a tak pod tamajším terajším ablegátom mamelukým Kobekom sa klatí pôda.

Do zaladskej stolice za hl. župana na miesto B. Švačica má byť vymenovaný gr. Ladislav Jankovics, ktorý dovčul tam slúžnym bol a ktorého si už aj k sebe zavolať minister vnútorných zležitostí, aby sa o veci spolu poshovárili.

Krajinský snem.

10. marca vo snemovni vyslancov celý húp rápadov sa válal proti ministrovi pravosudia. Višontai mu výčitky obil, že ani sbor cudcovský nemohol čistý zostať od vlivu cirkevnej politiky. J. Olay obratne ho napádal. Predsa najnádhernjšiu reč povedal G. Polóny, ustavične proti srsti vládej rečníac.

11. marca. **Dániel** predostrel snemovni návrh o povolení nových vicinálek. Rečnili proti srsti vlády o **Lics, Okolicsányi, Anton Tompa.** Veľmi dôrazne napádal **Ugron** sudcu **Leva Zsitvay.** Celkom rozhorčený je svet neodvislý proti surovosti tohoto predsedu sudci. **Polóny** rečnil o svojom návrhu. Večšina rozpočet prijala. Po krátkych interpelaciach **Ludvika Hollo** a **Karola Hegedüs,** koniec vzalo zasadnutie.

12. marca prijal sa rozpočet torby ministra pravosudia. Štátny tajomník **A. Plósz** veľmi čudné veci vypúšťal z romedzi zubov; trefno mu odpovedal národník **Jsssek tz.** **Ugron** navrhoval, aby vojáci miesto hovädziny ovčacinu dostávali, minister **Fehérváry** ale povedal, že vojakom nechutí polievka z ovčieho mäsa. Musia vojáci veľmi rozmaznaní byť, keď si prebieraf môžu.

13. marca. Pri návrhu o obnovení vinohradov filoxerom zničených všetci sa tešili, že už raz sa odhodlala vláda pomáhať vinohradníkom. Rečnili o tejto veci: **Szily, Jókai, Bernáth, Öváry,** barón **Andreászky** a gr. **Eugen Zichy.** Predsa ale Iavičiaci nezameškali v dlhších rečách poznámky svoje sdeliť Bánffimu, tento jak sršen rozpráčený odvolal celý ná vrk. Ku koncu

zasadnutia ešte i **Gusto Pulszky,** brat obrazárnik, škrečál trochu.

14. marca len ku koncu zasadnutiu bola reč o dvoch interpelaciach, ináče celý čas napádali Iavičiaci mamelukov a komisiu parlamentárnu, jako mohli potvrdiť ten nerovnými prostriedkami nadobudnutý stupavský mandát. **Ugron** ohavným a podlým menoval pokračovanie slúžneho v Malackách; že pod ochranou vrchnosti sa utláča ľud, napomínal vládu, aby nerozhorčovala ľud, zakiaľ on násilne vystúpi proti zlodejom a kminom práva občianskeho, že netreba spomínať fanaticnosť ľudu, lebo vraj ľud právne je nahnevaný, keď ho vraj *podlé figliarstvo* predsedov necha 36 hod. pod holým nebom stáť. On sa vraj hanbí, že parlamentárna komisia môže takú voľbu schvaľovať a že dakto sa nehanbí s takým mandátom do snemovne vkročiť. Ministri jak vyzauchovaní počúvali tieto ostré slová. Potom ešte **Apponyi** rečnil, medzi iným spomenul, že všeobecnú mienku o tejto voľbe nezmenila parlamentárna komisia so svojim súd m. **Polóny** vyzýval všetkých Iavičiacov, že — ponevác vraj zákon a ústavné pokračovanie nema platnosti — aby si dobre rozvážili Iavičiaci, či majú v takej komisii zaujaté miesta i na ďalej podržať, keď sa nohama šliape zákon, a keď je zrejmé, že slovo Iavičiacov so zákonom v ruke nedostačí, aby zachránilo sa právo a ústava krajinská. Rečnili ešte: **Kossúth, Olay, Horánsky, Holló, Helfi?** všetci boli v najväčšej miere pohoršení nad tým, že sa stupavská voľba potvrdila.

16. marca sa pokračovalo v pojednávaní návrhu o obnovení vinohradov, Dôkladnú reč držal **A. Festetic,** bývalý to minister, v ktorej reči i trochu popriky mohol počítť p. minister **Darányi.** Rečnili ešte aj **Szederkényi, Bolg.** a minister **Erdélyi.** Pojednávanierozpočtu torby ministra vojska sa pravdepodobne započne v deň zajtrejší.

Valné Shromáždenia v Prividzi a v Nových-Zámkoch.

Predešlý týdeň p. **Ján Molnár** direktor sústrednej kancellarie držal poradu v Prividzi a v Nových-Zámkoch, kde sa uzavrelo, že po veľkej nociuvalne shromáždenie bude v obidvoch hore spomenutých mestách. Vizývame teda voličov z týchto dvoch okresov, že aby sa ku týmto dvom shromáždeniam čím väčším počtom dostavili. Takéto shromáždenia jak náhle sa vyjari, po celej krajine sa budú vydržiavať. Do včulku sa v sústrednej kancellarii ľudovej strany nasledujúce mestá oznámili: **Kun Sz. Márton Frašták, Csongrád, Jászberény Vörösmárton Apáti, Jákóhalma Ebed** a **Nagy-Kanizsa.** Do Nagy-Kanize 3 stolice sa sídu. Účasť tam bude brať: **Somogyská, Zaladská** a **Veszprémska stolica.**

Účasť na tomto shromáždení vyše 50 tisíc bude brať, a vtom istom čase na dvoch miestach budú rečniť. Na všetkých tých shromáždeniach **Ferdinand Zichy** gróf bude predsedom. Z tohoto údovia ľudovej strany vidia, že ľudová

strana ohromne sa rozširuje po celej krajine. Teda smelosť a vytrvanlivosť najme, židovský liberalismus už má dni porátané.

Volby na stoličných výborníkov v Kisuckom-Novom-Meste, v Radoli a na Starých-Bystriciach.

(Dokončenie.)

Keď už liberálna strana odhlasovala, vtedy na podstienie pustili ľudákov. Dovčulku len jeden žandár stál za dverami, ale teraz už štyroch postavili, aby nabitým kverom strážili našu ľudovú stranu. Mellis písař, Vondráček rychtár a Seide aj teraz ešte hory-doly sľubovali voličom, a natískali im liberálne cedule. Ľudováci cedule prijímali, a keď v nůtri boli, liberálnu cedulu odmrštili, a hlasovali s cedulou ľudovej strany. Gyuris nestrannne viedol voľbu. Darobné otázky neklade; od rana 9-tej hodiny až do 1-nej 220 voličov odhlasovalo. Liberálna stránka tušila, že zle stojí. Úradníci po jednom privádzali voličov. Ak nezdravý bol, aj z postele ho vyvliekli. Vyvolili: Haydina liberála J. Gasparec a J. Czvinček ľudákov.

V Rodole je ten istý obraz. Krom voličov a úradníkov iný sa dostaviť nesmel k miestu, kde hlasovali. Obe strany osobitne stoja. Ľudová je omnoho väčšia. Liberálni korteši všetci sa tu, ale kňaz ani jeden nesmel sa priblížiť. Hlavní korteši tu boli Meliš a Seide. Ľudákov chcú na silu pre kortešovať, ale darmo. Predsedom je notár Riha, nedovoliť ľudovej strane, aby si dôverníkov pri voľbe postavila, načo ľudáci ukrutný krik robili. Práve vtedy prišiel Proksa a s Haydinom tíšil rozhorčený ľud. Keď sa voľba započala, Riha pýtal sa troch ľudákov, či chcú hlasovať? V keď oni oznámili, že oni sú dôverníci, Riha vyhnal ich von. Konečne predseda dovolil, aby si aj ľudáci dôverníkov postavili. Najprv aj tu liberálov pripustili k hlasovaniu. Riha darobné otázky kládol ľudákom. K. pr. pýtal sa jedného drotára, že kade chodil, čo videl, a čo zkusil? Od iných sa pýtal, či je ženatý, koľko má detí, a koľko je doma dievčenciev, chlapcov, či bol vojákom, či dostal už obšit, či je rodina tomuto alebo inému? Inému prednášal históriu, o kráľovi Mídásovi, ku dokázaniu toho, že roľníctvo je najlepšie zamestnanie. Počet rokov od nikoho neprijal, ale musel mu každý povedať, že v ktorom roku sa narodil. Potom si musel sám volič vyrátať, koľko má rokov, a keď jedon o desať rokov sa omylil, hlas mu odmrštil. Lež toto všetko jednoduchý chlap vyrátať že k. pr. keď sa on 1852 roku narodil, že má 44 rokov, to veľmi dlho trvalo. Slovom Riha tak viedol voľbu, aby rad na ľudákov neprišiel. A navzdor tomuto pokračovaniu, po poludni o 2 hodinách liberálna strana, ešte vždy zle stála, tak že teraz, už len >dobré< hlasy pripustené boli. V ktorej obci dôverovali, tu korteši liberálni ku hlasovaniu pripustili. Lieskovec každý korteš za >dobry< považoval, a preto ich pripustili ku hlasovaniu. Riha predseda, každý hlas vzal do ruky, a keď videl, že je cedulka >zlá< (lebo liberálne hlasy boli dobré, a ľudové zlé) druhú obec rozkázal ku hlasovaniu. A tak medzi 86 voličmi Lieskovca len 11 hlasovalo, ostatné hlasy boli >zlé.> Prišiel rad na Radolu. Hlasujú 3—4, ale aj toto boli >zlé< hlasy. Riha na otázku bere BenyovszkOho, a ten takto sa vyhovára: nuž veď som povedal rychtárovi, aby len tých posielal dnuhá, v ktorých >dôveruje.< A keď aj takto samé >zlé< hlasy prichádzaly, Benyovszky a Rényi písaři už len takých volali ku hlasovaniu, ktorých hlasy >dobré< boli, aby žili svojim >konštitucionálnym< právom! Takto liberálna strana zvíťazila, lebo zvíťazil mušela. Vyše 200 voličov hlasovať nemohlo, lebo ich ku hlasovaniu pre nedostatok času nepripustili. Ľud vidiac takúto >voľbu<, hurt a krik robil: >nech všetci čerti veznú židov a pánov< >klamú nás, okradli nás<, a iné pekné výrazy, ostatné nedajú sa na papier ani položiť. V noci išiel som na Staré-Biztrice. Keď som ta prišiel, všetko hlboko spalo.

Starobistrická voľba na sdôsob stupavskej prevedená bola. Voľbná miestnosť na 1500 krokov stojí od Starej Bystrice. Voličia

aj tu sa zavčasu dostavili ku hlasovaniu. Liberálnych voličov pripustili do dvora, ktorí v čeladných izbách v maštálach a iných miestnosťach sa utiahli pred studeným vetrom. Prvú trupu ľudákov, Ján Szvítok kaplan viedol zo Zborového, ktorý s ľudom na poli pod holým nebom mrznúť-musel, lebo žandári ich do dvora nepustili. Druhú trupu asi 200 voličov Štefan Kapallay dekan viedol zo Starých a Nových-Bistic, Starobystričanov ráno o 5 tej hodine zvon do chrámu svolal. Voličia hrnuli sa do chrámu a odtiaľto do fary vošli a všetky izby mu zaplnili. Dekan ich poučoval po jednom, čo sa týka veku a spôsobu hlasovania.

Ráno o 8 už obe stránky shromaždené boli. Ľudovej strany voličov bolo 400 a asi 200 žien bolo s nimi. Liberálov bolo asi 100 ktorých po jednom do izby v púšťali, dávali im chleba a pálené a žandári na nich strážili, aby nepoutekali. Ľudákov Kapallay dekan a Szvítok pod holým nebom oduševňujú a v kope držia. Schaller predseda Poppera (žida) úradník, voľbu otvoril o pol desiatej. Ľudovej strane nedovoliť vyvoliť sebe dôverníkov, tých on vymenoval z liberálnej strany. Takto viedli voľbu bez ľudovej strany. Ľudová strana ticho vonku stála, mrznula v svojom roztrhanom rúchu a žandári okolo nich kordon urobili.

Liberáli vidiac, že na hanbu prepadnúť musia, jednáť sa počali t. j. že aby polovičku výborníkov z ľudovej a polovicu z liberálnej volili. Ľudová strana návrh tento prijat nechcela. A takto >voľbu< ďalej viedli, výsledok, ktorej už vopred som videl. Ľudová strana nebude mať času hlasovať, a tak liberálna musí zvíťaziť; u úradnom kortešovaní v deň voľby ani reči byť nemohlo, bo dekan a kaplán úskostlivo opatrovali ľudovú stranu. Khon starobystrický rychtár začal síce obrábať ľudovú stranu, ale so Szvítokom tak sa povadili, že Haydin hneď nariadil oproti nemu disciplinárne vyšetrovanie. (Ani čert mu nebude. Red.) Kohn sám sa ponosoval, že pre kortešovanie tu dve noci nič nespál. Hlasovanie pomaly ide, bez toho žeby to predseda úmyselne robil. Pred izbou hlasovania znovu skumajú liberálnych horníakov, aby snád so schovanou cedulkou ľudovej strany nehlasoval, lebo veru z voličov každú cedulku prijal, ktorú páni mu natískali, a keď prišlo na hlasovanie, vtedy si vytiahol z pod košeľe cedulku ľudovej strany, a tú oddal predsedovi. — Po 10 hodine ukrutný víchor sa strhnul, vietor s vrchov sňah pral ho do oči ľudu, a jako plameň páliť tvár vonku stojáceho človeka. Ľudová strana tam ticho stála a od zimy všetko sa triaslo. Išiel som medzi nich o 12 hodine, a pýtal som sa ich, či im není zima? Ano pane, zima nám je, ale keď Kristus vedel krv svoju za nás vyliť, aj my vieme zaňho trpeť, keď je treba aj 2-3 dni. A to by aj bolo vystalo od nich, bo tá spokojnosť, tichosť a odhodlanosť, ktorá sa im na tvári zjavovala, bola dôkazom, že by to urobili. Konečne oko o 1 hodine aj ľudákov pustili do dvora. Liberálna strana vtedy už celkom odhlasovala. Ale korteši posielali hlasovať všelijakých hajníkov sluhov, ktorí hlasy nemali, aby takto ľudová strana čím menej času mala hlasovať. Predseda darobné otázky nekladal a od hlasovania nikoho neodhánal.

Konečne o 2 hodinách aj ľudová strana prišla hlasovať. Voliči ľudovej strany len cez ruky 10-15 kortešov dostať sa mohli k hlasovaniu. Proti tomuto protestoval Kapallay, a hlavný slúžny dal odstrániť všetkých kortešov. Ale pred predsedu asi 10 voličov sa dostavilo, ktorých on odstraníť musel, čo keď Kapallay videl, išiel medzi ľudákov a takto zvolal: >Nedajú nám hlasovať, poďme domov a vydať rozkaz, aby každý ľudák preč išiel. Takto potom liberálna strana >zvíťazila<, ačkoľvek ľudová strana o mnoho väčšia bola. Jánovi Klanicovi voličovi z Nových-Bystric Mór Zlatner (žid) a korteš peniaze ponúkal, načo mu Klanica takto odpovedal: Keby si mi jedon milion dal, ani vtedy by som na liberála nehlasoval, ja mám jedoného gazdu Ježiša Krista, za toho budem hlasovať. Klanica je až po uši dlhý Zlatnerovi. Takto bol oduševnený za ľudovú stranu každý volič na Starých Bisticách.

Hľa dopis tento sme preto prevrátili do slovenskej reči, aby sme zvečnili mená týchto ruských činovníkov, a aby ľud vedel, že čo sa to za ľudia u

liberáli. Počujeme, že Bánffy na výstave dá vyložiť aj obrazy týchto úradníkov, jako aj tých ktorí nitriansku a stupavskú „volbu“ previedli. Sme zvedaví, či sa tito páni nehanbia, že k tej strane patriť musia, ktorá takéto podlosti slobodno páchat môže. P. Vajay ablegát v snemovni povedal, že takíto úradníci zaslužia, aby hneď na mieste za takúto volbu korbáčmi šľahaní boli.

Zednárstvo ináč slobodné-murárstvo, čili Freimauerstvo.

V čísle 9, „Kreštana“ píšúc o zednárstve čili freimaurerstve, predniesol som hodnoverné svedectvo Leva Taxila bývalého veľmajstra francúzskych loži zednárskych. Teraz tu chcem uviesť, ešte druhé hodnovernejšie svedectvo o tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztížennej diabolskej Bohu Ježiša Kristu, jeho sv. cirkvi, ľudu kresťanskému i každému náboženstvu najvyšš nepriateľskej židovsko-zednárskej sekte. Svedectvo to vydáva blahoslavená panna Katarina Emerich. Táto bl. panna narodila sa 8. septembra 1774, z chudobných sedliackych rodičov v zemi flamskej v mestečku Kesfeldu. Roku 1802 vstúpila do kláštora Augustinianok v Dulmenu za mníšku. Život jej bol ustavičným mučedníctvom. Boh ju však obdaril mnohými milosťami. Na dôkaz toho vtisknul jej Boh na jej telo presv. päť rán Krista Pána. Hovulný Brentano spísal jej videnia o živote a utrpení Krista Pána a o živote Panny Marie. Zomrela 9. febr. 1824. Cirkev katolícka vyhlásila ju za blahoslavenú. Táto blahoslavená panna vydáva o diabolskej sekte zednárskej nasledujúce svedectvo: „Zednárstvo je plné kalu, nečistoty, ničomnosti, márnivosti. Všetko je skrz na skrz zlé. Spolok nesvätých, zlých. Nemôžem ani vypovedať, jak ohavné, zkazonosné, ničomné je všetko jejich — zednárov totiž — jednanie. „Zednárstvo je cirkev satanášova.“ Jej centrum je bezbožnosť, blúd, lož, pokrylectvo, lesť. Demona každého času prijať môže. Všetko jej jednanie je pyšné, sebe sa ľúbiace a tým zkazonosné, záhubné, do pohromy vedúce. Všetci zednári spolu so všetkým svojím jednaním so všetkými svojimi skutkami prichádzajú do jedného stredu — centruma — do bezbožnosti. Každý jejich čin, každý jejich skutok zostáva v smrti a diablove.“ Takto opisuje bl. panna Katarina Emerich tu zlorečenú, prekliatu, kliatbou Božou ztíženú diabolskú Bohu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi najvyšš nepriateľskú židovsko-zednársku sektu. Tieto slová bl. panny sú svätosvätá pravda, bo sám Boh jej ukázal sektu zednársku v celej jej nahote, dal jej vo videniu patriť na všetko tej sekty jednanie, na všetky

jej sátskie skutky, na všetky jej bezbožnosti, bohapránosti; není tedy žiadnej pochybnosti, že každé slovo tejto bl. panny o zednároch je vypovedané sväto-svätá pravda.

U nás v Uhorsku je táto židovsko-zednárska sekta, táto cirkev setanášova večice rozšírená. Údami tejto sekty sú všetci ministri, všetci v štátnych úradoch postavení, veľšina ablegátov na sneme, $\frac{2}{3}$ sú neomylné zednári. Ku tejto zlorečenej sekte prislúchajú bezprostredne i všetci tí, ktorí so židovsko-zednárskou liberálnou vládou za jeden remeň ťahajú; na jej stránku kortošujú, na jej stránku ablegátov do snemu volia. Všetci títo prislúchajú do „cirkve satanášovej“, sú vyznavači satanáša. Všetko jednanie týchto vyznavačov satanášových „je ohavné, zkazonosné, záhubné, do pohromy vedúce, každý jejich čin, každý jejich skutok zostáva v smrti a diablove.“ Taký diabolský čin sú; proticirkevné zákony, civilné manželstvo — súložníctvo, — recepcia židov, školy beznáboženské štátne, bezkonnessionálnosť. čili nevera, neznábožstvo. Všetko toto je záhubné, zkazonosné, do hroznej jak hmoťnejtak i mravnej pohromy i národy i celú vlasť vedúce. Všetko toto jednanie, všetky tieto činy a skutky židovsko-zednárskej liberálnej vlády zostávajú v smrti a diablove. A ktože židovsko-zednárskej liberálnej vláde k týmto záhubným, zkazonosným do pohromy vedúcim činom dopomáhal? Kto? Všetci tí, ktorí s touto vládou za jeden remeň ťaháli, na jej stránku ablegátov na snem volievali. A pomáhal k tomu najviac katolícky klérus, biskupi a kňazi. Veď títo temer všetci vždycky so židovsko-zednárskou liberálnou vládou, za jeden remeň ťahávali, na jej stránku kortošovali, peniazmi podporovali, na jej stránku aslegátov do snemu volievali. Veru, že sa tie zkazonosné proticirkevné zákony vydaly do života uviedly, toho hlavnú najväčšiu vinu nesie kat. klerus. Keby sa naši biskupi a kňazi jako jeden muž boli neohrozene židovsko-zednárskej liberálnej hávedi na odpor postavili, keby neboli so židovsko-zednárskou vládou paktovali, keby neboli čo maloverní ustupovali, nikdy by sa neboly proticirkevné zákony sankcionovaly, do života uviedly.

(Dokončenie nasleduje.)

Upozornenie.

Za našich časov židovskí liberáli všetko právo nohama šliapu. Oproti týmto novým turkom márna je všetka dľa zákonov poistená obrana; márna je apelata. V takýchto smutných okolnosťach tým viac je našou povinnosťou, aby sa každý kresťan, nech je on katolík alebo evanjelík, jedon druhého podporoval. Tak medzi inými píšú nám z horných strán, že všelijakí úradníci a predstavení shabú všetky tlaky ľudovej

strany, ktoré do rúk chudobného ľudu prídu, chcjú ích i budúce v hlúpotе udržať, jako to aj do včulku bolo. — V Uhorsku je tlač slobodná dľa zákona z roku 1848. A preto jestli by niekto k vám prišiel, a žiadal od vás knižočku, ktorej je nápis „Čo chce ľudová strana“ alebo iné tlaky ľudovej strany, tak toho sa opýtajte, aby vám ukázal ten rozkaz, na písme, že od koho je splnomocnený shabať vaše tlaky? Ak vám to ukáže, v prítomnosti dvoch svedkov, opište si ten rozkaz, na základe ktorého shabanie knižok nariadené je. Keď ste si už opísali rozkaz zhabania, neprotivte sa, a tlaky ľudovej strany vydajte, ale písobný rozkaz shabania hneď pošlite lebo na redakciu „Krešťana“ alebo do Kancellarie ľudovej strany. Tu ten rozkaz shabania v snemovni pánu ministromi Perczelovi ukážeme, lebo on to hovoril nedávno v snemovni, že on takýto rozkaz nevydal. Medzitým opýtajte sa aj tých pánov, ktorí by vám tlaky ľudovej strany shabáť chceli, že či oškľivý kalendár šmatlavého žida Goldstein Samiho tiež shabali. Musíme vedieť, že toto nanižhodné židačisko vydal kalendár, v ktorom je vyobrazený jedon nosatý žid, jako striela na Ježiša Krista, a jako tento s oltára na zem padnul. Trebárs v sneme žiadajú mnohí ablegáti, aby toto židačisko potrestané bolo, predsa sa mu dovčulku ani vlas na hlave nepohnul. Hlā takto libeálna stránka krešťanov prenasleduje a židov zastá a.

Stupavský mandát potvrdený je.

Od niekoľko dní Uhorsko sa stalo hýrečným štátom, nie síce následkom krajinskej vystavy, ktorá sa v máji slávnostne zahájil má, ale následkom škandalov, ktoré si židovskí liberálci ustavižne dovoľujú, ký div teda, že o Uhorsku celý svet rozpráva. Tu výjde na javo, jako jeden stavá železnicu, ale len preto, aby ešte aj tú kožu sodral s ľudu, ktorú židia mu ponechali; tam druhý, zakladá obrázkovú galeriu, aby za krajinské peniaze lumpovať mohol. Tú zas na ministra Fehérváryho a na jeho štátsekretára také ohavné veci píše, že títo liberáli keby koľko-toľko hanby mali, pod zem by sa schovali. Kam koľvek ideme, všade nás prenasleduje liberálny smrad zápach a špina.

Najnovší škandál je: potvrdenie mandátu Stupavského, Celý svet vie, že židovskí liberáli jako previedli volbu v Stupave. Že nielen nechali mrznuť voličov svoje porcie statočne platiacich, ale keď sa ku volbe hlásili, jedno-ducho ich o volebné právo ozbijali. A teraz diabolskou zlosťou sa rehocú a luhajú, že volba v Stupave „čestne“ prevedená bola, a mandát potvrdili. S takýmto spôsobom chcú ľudovú stranu udusiť! Toto prenasledovanie ľudovej strany nezostane bez výsledku. Aj prvý krešťania v krvavom kupeli trápenia a prenasledovania zmocneli. Tak to bude aj s ľudovou stranou. Darmerú židia na ľudovú stranu, jako kedysi aj na Ježiša Krista „Ukrižuj ho, ukrižuj ho.“ Pod-

stúpené trápenia ubohý ľud ešte viac, oduševňujú ku novým bojom a ku vytrvanlivosti. Prenasledovatelia a mučitelia ľudovej strany sú tí isti židia a farisei, (liberáli), ktorí Ježiša Krista ku Pilátovi viedli, a tam štekali; „Ukrižuj ho.“ Darmerú chcete židovskí liberálci vyzváňať ľudovej strane a ju pochovávať. Ona vstane z hrobu, jako aj ukrižovaný Kristus vstal, aby oslobodila drahú vlasť Uhorskú od zahynutia; jako aj Kristus oslobodil ľudské pokolenie od večného zatratenia.

Nový buben.

Zle je. Pánom liberálom zoslábil sa buben a preto zadovážiť si chcú nový. Naplašení liberáli lamentujú, že na ích starý buben už nikto ani ušiami nemrdne. Rukama zalamujú, že ľud slovenský radšej číta „Krešťana“, než i jedom napúšťané papiere liberálne. Liberáli nariekajú, vreštia, že ani „Mudronček“, ani „Vlasť a Svet“, ani „Slovenské Noviny“ nič nepomáhajú. To sú tie tri staré bubny, na ktorých sa bubnovalo, aby slovenský ľud hról sa na divokú liberálnu komédiu, ale prv aby hodil groš liberálnemu komediantom do hlbokého klobuka.

Bubnovalo sa veselo, silno, až sa buben roztrhnul. Na „Mudrončokovom“ (lepšie sprostáčkovom) bubni dávno pukla kožka. „Vlasť a Svet“ a „Slovenské Noviny“ smutno bubnovaly ďalej. Na liberálnu komédiu nemohly, nevedely privábiť chudobných Slovákov. Preto teraz napaprčení páni komedianti, prepichnúť idú ostrým nožom tieto dva bubny a *nový malovaný buben* dajú do ruky dobre plateným pajacom.

Tento *nový buben* od prvého apríla má začať bubnovať. Týmto novým bubnom majú byť akési *nové liberálne slovenské novinky!*

Traste sa ľudia! Liberálni komedianti ukrutne vám budú bubnovať — po slovensky. Silou mocou privábif vás chcú, aby ste sa išli dívať na liberálne kotmelce, ale aby ste najprv dobre zaplatili. Keď budete hladní a bosí, pošlú vám ten nový buben, tie nové *liberálne novinky* do vašej chudobnej chyže bubnovať. Kto nebude môcť platiť na tento nový buben, tomu pošlú ho zdarma. Nech si potom vraj zabubnuje hladný sedliak, nech ženu svoju i hladné deturence zabavuje, keď nebudú mať čo jesť.

Takto vás chcú traktovať od prvého apríla. Týmto novým liberálnym bubnom chcú vás ohlušif, aby ste nemohli počúvať priateľské a napomínajúce slová vášho verného „Krešťana“.

Na prvého *apríla* — bláznov chcú z vás urobiť. Na miesto vašeho poctivého klobúka vylepif chcú vám na hlavu liberálnu prikrývku; miesto vašeho chudobného rúcha, vstrčíť chcú vás do liberálnej krišpíny a do komediantskych liberálnych plundrí; miesto silných čižiem a krpcov naviecf vám chcú liberálne topánky a kabátky. A aby ste sa nezaháčili, aby ste sa toho *nového bubna* nenaľakali, bubnovať chcú vám vo vašej sladkej reči materinskej, ktorú reč inokedy na posmech majú.

Keď vidia, že verný váš „Krešťan“ oči vám otvoril, teraz v tých budúcich *liberálnych novinkách* chcú vás učičkať a uspať — po slovensky. Vašou materinskou rečou chcú vám srdco a dušu otraviť. Tým no-

vým liberálnym papierom chcu vám oči už otvorené zas zalepiť, uši zapchať. A potom, keď vám oči zalepia a uši zapchajú, potom nie nabuben, lež na vašom chrbáte budú — bubnovať.

L'udia rozumní! Kresťania! Majte sa na pozore! Nesedajte liberálom na lep. Nepripúšťajte do pochtivého príbytku vášho tie budúce *liberálne novinky*. Vieme, že i zdarma núkať vám budú ten liberálny *nový buben*.

Vyhodzte ho von na smetisko, čo sa mu hneď kožka praskne, aby bubnom tým nikto nebol ohlušený. Hodzte tie liberálne novinky do chňa. Ani bryndzu do nich nedávajte, lebo v tých novinkách skrytý bude jed! a jed zostane len jedom bárs ho do slovenčiny chcu ukryť.

Meno tých noviniek, toho nového bubna ešte nevieme, ešte ten nový buben není pokrstený. Jasnáhle ho liberálni komedianti pokrstia, hneď dáme ten buben zapísať do matriky.

Rodáci! Pri voľbách nitrianskych, trenčianskych, lipťovských, oravských, no i v Stupave ukázali ste, že ste není decká, ale pevní muži!

Ukiazte, že sa toho „papierového bubna“ nič nebojíte!

Kreštan.

Obety na ľudovú stranu.

Poslali z Búz Sr. Miklóšu:

Pán Karol Nečeszalek . . . . . 10 zl.

Pán Alexander Holovič . . . . . 3 zl.

Pán Boh zaplať.

Pisáreň ľudovej strany.

Vyznačenie.

Židovskí liberáli svojich privržencov tým vyznačujú, že ich ku všelijakým úradom vymenujú, s ktorými masné kusky a pekné dôchodky spojené sú. Tak Bartal volebný predseda v Stupave za nehanebné pokračovanie pri volbe za fôšpána bude vymenovaný do Mošonskej stôice; Szúlyovszky za nitriansku voľbu dostane bohatú árendu. Zvedaví sme, čo a jakú odmenu dostanú Riha, Haydin, Karol Baross, Trajtler, Schaller a mnohí iní „predsedovia“ zato, že najsvätejšie právo volebné nohama šliapali.

Čo sa týka ľudovej strany, tá svojím privržencom nesľubuje peniaze, lebo za našich časov peniaze sa jedine len u židov nachádzajú; nedáva úrady, lebo tie sú ešte v rukách židovských liberálov; svojich voličov nevydržuje pálením, vínom pivom a dobrými virštlami. Kto ku ľudovej strane sa pripojil, veľmi dobre vie, že ho trápenie opovrhnutie a prenasledovanie očakáva. Jediné vyznačenie, v ktorom ubohí ľudáci učastní byť môžu je to, keď jedon alebo druhý vodca ľudovej strany svojich verných privržencov verejne pochváli

zato, že navzdor podľosťam lyberálnym verní zostali ku nepoškrvnenej zástave ľudovej strany, Takéhoto verejného vyznačenia hodným sa stali Horno-Trenčania pri posledných voľbách na stolíčných výborníkov, na ktorých veľkomožný Pán veľko-statkár Zoltán Zmeškál neohrozený vodca ľudovej strany v Orave a v Trenčiansku nasledujúci dopis zaslal:

Otvorený list na hrdinov ľudovej strany v Horúo Trenčiansku!

Liberálny ancikrist.

Kto pozorlivým okom skúma terajšie časy, není možno, aby nám za pravdu nedal, že ten čas, o ktorom sv. evangelium píše, že falošní proroci, ancikristovia sa budú zjavovať, už je tu. Není dost, že židovskí liberáli vyniesli zákony o cibilnom manželstve. lež krome toho, pre slovenský ľud vydávať budú slovenské novinky pod menom „Vodca ľudu kresťanského“, tým cieľom, aby tie bezbožné zákony slovenský ľud sebe obľubil. Novinky tieto bude vydávať „Haas Detsch“ židovská Compánia. Z každého čísla 40 tisíc kúskov tlačit budú a po horných stranách zdarma rozposielat. Písat budú tieto noviny čiro-čistí židia. Dopisovatelia budu jakýsi Ušiak, Lapaj, všetcia židovskí krčmári a užerníci. Židia a iní židovskí liberali na silu budú chudobnému ľudu tieto novinky natiskat, kto ich prijme, od toho až na konci roku budú za ne peniaze pýtať. A preto vyzývame pánov farárov, tak tiež aj kresťanský ľud slovenský, jak náhle vám tieto novinky niekto do ruky podávať bude, ani za celý svet ich nepřijmite. Urobte tak s nimi, jako ste urobili s tým chyrečným „Medrončekom.“ Túto handru liberálnu na mnohým miestach ľudia jako ju z pošty dostali, tak ju posbírali a pred kostolom jako judáša spálili. Jako počujeme, každá obec z obecných peňazi istú summu bude museť na tieto noviny ročite do Pešte posielat „Haas—Deutsch“ židovskej kompanii. Nové tieto noviny v každej krčme budú na šantiši vyseť. Jasnáhle ich tam uvidíte, povedte židovi, že len pod tou vyminkou pojedete ku nemu niečo kúpiť, až tie noviny odtiaľ odstráni. Noviny tieto o tom budú písat, že cibilný sobáš, matriky, recepcia židov sú ku dobrobytu ľudu a ku spaseniu nevíhnutelne potrebné, že židia sú vaši najväčší dobrodincovia, že mameluckí ablegáti sú vaši opravdiví otcovia. Z tohoto vidíte, že tá „Haas-Deutsch“ židovská kompania tým novinkám zlé meno dala, keď ich „Vodcom ľudu kresťanského“ pomenovali. Tieto židovské noviny budúce menujte lebo „zradcom ľudu kresťanského“, alebo „Vodcom ľudu židovského.“

Poučenie pre ľudovú stranu.

V Trenčiansku v Nitriansku a v Prešporskej stolici koncom februára prevedené volby stoličných výborníkov tak zaujímavé boli, že o nich nielen sami voličia, ale aj sami mameluci liberálni, ba aj sami ministri rozprávajú. A tak ačkoľvek už je po voľbe, predsa není možno, abysme sa ku ním ešte raz nenavrátili, to tým viacej, bo ony boli pre ľudovú stranu veľmi poučlivé.

Kto porovná tieto volby s predošlými voľbami, musí uznať, že to je tisíc a jedno. Predtým za pálenku volili nie výborníkov, ale ablegátov. O voľbu na stoličných výborníkov pred tým ani pes sa neobozrel. Teraz pri voľbe na stoličných výborníkov ponúkali ľudu nielen pálenku, ale aj peniaze tu i tu židovskí liberáli na kapuste a zemiakoch žijúcim trenčianskym kisučanom; aj 20—30 zl. ponúkali za jedon hlas, ale tieto statočné duše kresťanské obyčajno opľuli tých podliakov, ktorí ich zakúpiť chceli. Jestli teda už pri voľbe na stoličných výborníkov ľud takto sa zaujíma za ľudovú stranu, a stojí jako skala, čím viacej bude sa zaujímať pri voľbe na krajinských vyslancov t. j. ablegátov. Teraz preto sa podarilo židovským liberálom vyvolať svojich kandidátov ku príkladu v Domaníži v Radole, na Starých-Bisticách v Straži (pri Šaštine) a inde, lebo páni predsedovia nedovolili ľudovej strane, aby si aj ona dôverníkov postavila. Sami chcjú byť pri volebnom hrnci, jako aj pri všetkých masných hrncoch. A prečo to nedovolili? Nuž preto, aby nevinné cedulky ľudovej strany premienť mohli na hriješne liberálne. Čo si myslíte vy páni, že ľud ešte aj teraz je tak hlúpy, že by nevedel, prečo nedovolíte, aby voľba jako zákon nakladá, verejná bola? Ači zákony len chudobný ľud zachovávať musí, a iný nikto?

Tiež poučlivý bol aj spôsob hlasovania. Keď sa židovskí liberáli pred voľbou presvedčili, že ľud o židovských liberáloch ani počuť nechce, ostatnú príhodu urobili. Ubohých voličov ľudovej strany po jednom puštali do izby, kde sa hlasovalo. Pred touto izbou boli postavení kdejakí krivonosi a šmatľaví Icikovia, rýchtári notári, ba aj služnovci a na silu natískali mu tú hriješnu čiernu liberálnu cedulu. Ubohý človeček, keď sa už týchto bezočivých múch obohnaf nemohol, cedulu liberálnu prijal, ale jako by mu bola prsti páčila, jak náhle vnútri bol, kde sa hlasovalo, hriješnu cedulu židovských liberálov podriapal, nohama pošlia-pal, a tú čistú a nepoškvrnenú cedulku ľudovej strany si vytiahnul, ktorú mal v šatke jako dajaký pcklad „pri srdci“ schovanú. Keď som toto v „Budapešti Hirlape“ čítal, vrelé slzy mi zalialy oči, a v duchu som si myslel: Bože všemohúci, ľudová strana už není ďaleko od víťazstva, lebo ona ku srdcu chudobných ľudí tak pririastla, že ju od neho žiadne komisné figle už viacej neodtrhnú.

Keď sa ľudová strana utvorila, nebolo tej podlosti, ktorú by tí židovskí liberáli na ňu neboli kydali. Brechali všade, že ľudová strana je strana socialistov, pánslavov, buričov, a že jako takú treba nemilosrdne vykinožiť. Tak medzi inými chýrečný fõispán trenčiansky vydal rozkaz, že každý hlavný slúžny, z úradu vyzdvihnúť bude, ktorý víťazstvo ľudovej strany jakýmkoľvek spôsobom neprelomí. A keď pán Huzoci v Kisuckom novom meste nič vykonal nemohol, shodili ho so slúžnovského úradu, a poslali na jeho miesto takého liberála, jakého viacej ani nebolo. Hajdin príjdúc do Nového Msta, ruky si popľuval, rukávy si vysúkal

a jako niekdi Goliáth opierajúc sa na svojich žandárov hrdó volal: A kde je tá ľudová strana, až ju znivočím! Ľudovej strany nikdy nič nebolo. Hneď utekal do Trenčína a hodil sa pred pánom fõispánom do haptáku a takto rieknuť: Meldujem, prosím ponizene, že ľudová strana, jaknáhle som sa v Novom meste ukázal, hneď zanikla. To dobre synu môj, odvetil mu fõispán. Ale pán Huzoci predchodca hneď mu povedal: nie jedon, ale ani sto Hajdinov ľudovú stranu nevykorení. A tak aj bolo. Prišiel deň voľby. Pán Hajdin videl, že veru tu není pomoce, a jako „Budapešti Hirlap“ píše, dal sa do prosby. Vyrovnajme sa, hovoril ľudová strana nech si vyvoli dvoch, a liberálna dvoch. Teda tak pán Hajdin? Pred tým sa vy tatoval, že ľudová strana tak sa takla, že už jej viacej ani není, a teraz paktuje s ľudovou stranou. Počkajte, budete vy chcef paktovať s ľudovou stranou aj pri voľbách ablegátov, ale tá s vami ani do reči sa nevpustí. Ľudová strana nikdy s vami paktovať nebude! Ľudová strana radši zahynie, ale vám židovsko-liberálom sa nepoddá. Aj na Starých Bisticách chcel paktovať pan Hajdin s Pánom Štefanom Kapallaym dekanom, ale tento ne-hrožený vodca držiac zástavu ľudovej strany, odvetil mu: Nie, so zástavou ľudovej strany lebo zvíťazím, alebo zahynúť chcem, ale ju nezapredám.

Židovsko liberálne noviny ustavične kydajú na ľudovú stranu a na jej vodcov tie najväčšie cigánstva. Tak medzi iným ustavične omalajú vo svojich cesnakom raziacich papuľach, že kňazi búria, alebo „izgatuju“. Ale páni židovskí liberáli, položte si na to miesto ruku, kde statoční ľudia srdco majú, a veru musíte soznať, že nie kňazi, ale vy buríte ľud. Či to není izgataš — t. j. búrenie, keď ten ubohý sedliak s tou najväčšou poniženosťou dostaví sa ku notárovi, aby ho k. p. uča tým učinil toho štatného požehnanja, a on miesto toho začne im nadávať do obesencov, cundrí, a všelijakých iných mien, ktoré chudobny ľud pri oltari nikdy neslýchal? Teda nie kňazi, ale vy rozširujete ľudovú stranu! Známe ľudí, ktorí o ľudovej strane ani počuť nechceli, ale jaknáhle prišli len raz do potyku so štatným kňazom, odiduc od neho, pod holým nebom hneď prisahali ku zástave ľudovej strany len preto, aby do potyku s oplekárom viac neprišli. Čo máme ale povedať o tom podlom búrení ľudu, ktoré si židovskí liberálni korteši v Starých Bisticách dovolili. Vyházali sa ľudu, že im kostol zatvorila, a v maštaľ obratia, že sa nebudú smef modliť, cirkevne pochovávať, jestli na „svätú“ liberálnu stranku hlasovať nebudú!

No a mi uzrávame, že ak židovskí liberáli v Uhorskej krajiny ešte dlho budú panovať, toto všetko od nich aj vystane. Či ste nečítali v predošlom čísle „Kresťana“ jako v Dlhompoli žid bez všetkej viny na smrť zbyl Ondreja Majera, tak že ubohý teraz na smrtelnej posteli leží, a jako doktor sa vyslovil, sotvaj vyzdravie! Nuž či toto není búrenie? Ky div, že rozhorčený ľud vidiac, jako s ním židia zachádzajú, mnohorazy aj na také skutky sa odhodlá, ktoré mi nijak neschvaľujeme.

Keď o tých o pomstvu do neba volajúcich voľbách v Trenčiansku prevedených na sneme reč bola, Šima ablegát z Ugronovej strany a kalvín takto sa vyslovil: Terajšie regirovanie liberálnej vlády krajinu do revolucie privedie. Preto že niekto ku ľudovej strane patrí, to ešte nespĺnomocňuje vládu, aby samoprávo uhorské nohama šľapala. Ja som — hovorí Šima — silne presvedčení, že ten nešťastný smer v ktorom liberálna strana krajinu vedie, jedine len

ľudová strana prelomiť môže. Vajay ale v snemovni povedal, že korbáče zaslužia, tí udovia volebných komissii, ktoré slobodné právo voličov nohama šliapu.

Budapešti Hirlap novinky zajímavý dopis pri-niesly o trenčianskych voľbách. Keď to predsedovia volebnej komissie čítali, jako počujeme, schovavali sa pred ľuďmi a ukrutne sa stydia, že ich mená tam tiež zvečnené boly. Aj mameluci trenčianski celkom zrazení chodili. Košuthovci ich vysmievali, že trenčianske masné hrnce ľudová strana už roztrepala. Áno, ľudová strana všade chystá sa ku voľbám a aj tam libe álom protikandidáta, postaví, kde dovčulku vždy jednohlasne volili mamelukov. Poučujme sa jedon druhého o tom, že my neni sme otroci židovských liberálov, ale že sme slobodni synovia našej drahej vlasti uhorskej. Poučujme sa, že volebné právo je to najsvätejšie právo, ktoré si od nikoho ani vyrvať nedajme, ale ani druhému nepredajme. Kto sa dá pri volbe zapredať, tomu vyhybujme jako dajakej zdochline. Čítajme usilovne našo „Kreštana“ lebo to je náš najlepší priateľ. Keď sa vyjari a na rofu, alebo do hory pojdeme, aby sme zabudli aspoň na niekoľko okamžení vaše trápenie bolásti a prenasledovanie našej ľudovej strany, kde koľvek sa svás viacej síjde, nože si zaspievajme tu utešenú pieseň Polského Dhomira, ktorá takto znie:

Volič volič zubožený volič

Groši kapsa tvojej biedy hojič

Odkúpim ja hej chudobu tvoju

Pod sem, pristaň k liberálov boju.

atd. spievá sa: Sir a kis lany a balaton partján.

Horniák.

Do Rovného.

(Posiela M. Dulík.)

Ravné! kolíska má i predmet mej lásky,
povedz, kýmže zlôduch zavítal ku tebe?
že sú už zrušené miera, shody zväzky,
a ľud tvoj vzbúrený volá pomstvu z nebe?

Povedz, zkadial víchor v tvých dolinách tichých,
kde pred tým povieval iba vetrík jemný?
A čo chcú z Trenčína v šatách peknošilých
tvoje deti zbrojné pred tvojima dvermi?

J prečo onemel spev dievčat večerný —
— miesto neho zneje hlas vojenskej trúby —
prečo tolké hriechy, pláč i škrek pekelný,
prečo sta zločincov súd tvých synov súdi?

A ten ľud tvoj dobrý, ten hoľubok tichý,
čo predtým nazýval v láske, spokojnosti,
prečo včul do neba púšťa bôlné vzdychy,
násilím odražia hnusné násilnosti;

O, nevrav — viem všetko; znám všetky neresti,
znám rany, nemoce, v ktorých ľud moj stoná,
viem, čo páli, bolí; trnové kde cesty,
liberál na ľudu — čo za prácu honá...

Dávne to ver' krivdy ich nám dušu rania —
a pomoc ďaleko — no už hviezda vyšla,
vidia duše čierne, že tu čas pokania
že nám na Slovensko Pravda bývať prišla. —

Hej, Pravda, Bračkovia! tá sestrička naša,
čo ju liberalism vyhnal bezočive! —
chce zas do chat našich, ba i do salaša;
prijimime ju všetci, milo, prívetive!

Otvorte dokorán váš príbytok Pravde,
čo ide vškúpiť ľud, kraj náš z poroby;
nech ona v každého srdci miesto najde,
nech lieči nemoce, morové choroby!

Bojá sa, ver' hore tej našej „ľudovej“,
radi by ju zkantriť sta Herodes Krista,
videl som v Stupave, čo páchali na nej,
no „ľudová“ tým sa k väčším borbám chystá!

Dlhý bol náš spánok, trpké prebudenia,
včul nás srdce boli, že škoda tak strašná;
nuž k práci sa novej, prídu požehnanja,
i svetne Slovensku hviezda, nová, jasná...

Ah Považie drahé, i Kysúc doliny,
jak ma srdce boli, keď myslím v tie kraje, —
koľko tam beztréstno popáchali viny,
a ľud môj nevinný davajú pod zbroje?...

Chvála Bohu, svitlo! len sa k svetlu bratia!
mína sa noc dlhá, — videt' nž nový jas, —
len tak ďalej, tie krivdy sa ztratia;
i znovu sa zaskvie, svätá viera i rod váš!

Ferdinand ten chýrečný panovník Bulharska
bude teraz cestovať do Konštantinopolu, do Odessy,
do Petrohradu, kde chce vysloviť cárovi svoje poďako-
vanie za to, že ho uznal, potom ale v Revierii navštíví
svoju manželku.

Arcikňažňa Štefania do Judapešte príde počiatkom júna, a bude tam prítomná pri dvoch slávnostiach.

372 vojopovinných je v Amerike z okresu sobránckeho. V Ugváre zmedzi 291 vojopovinných nedostavilo sa k assentírke 161 mladíkov.

Bitka v krčme sa stala v Môtovej, kde istý valach tak hrozne dopíchal jedného poriadneho človeka, že sa sotva vylieči. Čo vyšlo už kedy dobrého z krčmy?!

V Malých Šarluhách (v Garamkissalove), jako sme to boli v jednom článku sdělili, našlo sa jedno ohavne usmrtené dieťa. L'ud to považoval za rituálnu vraždu. Farár celú udalosť opísal v peštianskych novinách; žid ale čo hlavný žalobník vystúpil proti farárovi Janovi Fúsovi, ktorého aj zažaloval. Sud 26. marca mal túto vec pojednávať; hl. žalobník ale Ignác Adler sa obesil. Škoda bolo nedočkať 26. marca.

Karol Pulszky nenie blázon, lež celkom dobrý zdravý rozum má, jako to svedectvo lekármi vydané dokazuje.

Tvrdá slečna katolícka je Gabriella O'Szulivon v Dubline. Ju si chcel totižto za manželku vziať stotník Vilem Taverner; ona ale nechcela zaňho ísť lebo vraj je inoverec a freimauer. On tedy vystúpil z freimauerstva a zostal katolíkom; ona ale ani vtedy nešla zaňho, lebo vraj k vôli láike kto premiena svoje presvedčenie, to je nestáleho rázu človek. On teraz penaznú vynáhradu požaduje lebo vraj 800 zlatých škody má pre ňu; súd ale ešte nenašiel na to sa vzťahujúci paragraf.

V stolici Szalavského pri náhradných volbách do stoličného výboru v Kisuckom Novom meste na toľko boli i opleckári zaujatí kortešovaním, že s jedným 24 febr. zomretým dieťaťom do 29 febr. nespravil poriadok; nirtvola šesť dní bola vystretá v dome rodičov.

V Tiszalöku Nikolaj Kozik sa zbláznil a v takom stave ženu svoju o život pripravil, mnohí tvrdia ale, že to on viac z pomstvy učinil.

Vina myši. V Sátoraljaujhelyi jedna pani tak sa nafakala jednej myši že upadla do ťažkej choroby a zomrela. Toto malé zviera sa vrylo do jej bundy, ktorú keď si ona navliekla, myš jej zahryzla do chrbáta. Vtedy ona shodila bundu, a uzrúc vnúť myš, hneď ochorela, upadla do zimnice a neskôr zomrela.

Zastretil ženu a švagrinú v Nagylaku Mišo Hankó, potom ale uprskol; četníci mu ale za päťami boli. Keď už videl, že ho chytia neomylné i seba zastretil; jaký život, taká smrť, kto s čím zhreší, s tým i trestaný býva.

Farára Karla Mosera odsúdili na 100 zlatých a na 10 dní do chládku, preto, že sosobášil prv, nežli by ich opleckár spáril, ktorý ich von vypratá z opleckárne, že nemajú pekné rúcho na sebe, farár ale ich nevyhnal z kostola, lež vyhovel ich žiadosti a ich sosobášil, šiestu sviatosť im vyslúžil, a preto teraz dobroprajný liberalismus ho tresce.

Rukavičky neboly jednúc tak v móde, jako dnes. Vo Venedigu v XV. storočí ešte len veľkým panom bolo dovoleno rukavice nosiť; obyčajného prímo trestali zato.

Migrén je taká choroba, že človeka často hlava bolí a davi, a celkom zroneným sa cíti byť. Nenie proti tejto chorobe iného lieku, jako premena povetria.

Žid je neschopný súboja, tak to uzavreli žiaci vŕseučeliŕta viedeňského, že oni v žiadnom páde nevyvolajú žida na súboj, ale ani vyvolanie žida si nevŕsimnú.

Tisíc ženských sa poďakovalo na pisme Wiasičovi za to, že otvoril ženským cestu, aby sa na vŕseučeliŕti cvičiť mohly.

Anekdota Ugrona. Keď ešte pred cirkevnou politikou kňazi na liberálcov kortešovali; v jednej sékeľskej dedine kňaz tak vyučoval ľud: že aj Ježiš Kristus sedí na pravici Otca nebeského; tedy aj kresťan len na praváka môže hlasovať. — Keď Ugron prišiel do tej dediny, veľmi chladno ho zavítali; on skúmal príčinu toho, na čo mu odvetili to, čo im duchovný povedal. — Vtedy ale Ugron takto rozložil vec:

Je pravda, že Ježiš sedí na pravici Otca nebeského; ale i to je pravda, že Otec nebeský sedí na ľavici Ježiša Krista. Teraz si teda vyvolte, kde chcete sedieť, či tam, kde je Otec nebeský, abo kde je Ježiš Kristus?!

Tí si vyvolili to — že na Ugrona hlasovali.

Nebude deficit spojený s milleniumom, dáva na vedomie výbor milleniumový; jestli sa len dajaká nepredvidená nehoda neprihodí; to jest dostačí tá štátna podpora, ktorá dovčul je slúbena na tento cieľ.

Pozor pri zažihani lampy, ktorú nikdy nesmieme tak naplniť, aby petroleum až po vrch čahal, s knota ale treba všetky uhelné čiastky sobrať. Dame-li čerstvý knot, treba ho celkom stiahnuť, aby sa napil, potom ale zas ho hore vytiahneme. Pred zažiháním treba lampu v teplej izbe nechať stáť dakoľko minút; lebo ináč veľmi ľahko by sa puklo sklo; knot ale len pomály treba vytiahnuť hore, lebo ináč by sa nám sklo začiernilo.

Jozef Daniel, príbudzný to ministra železníc, veľmi vysoko sa hrával na karty a vždy vyhral. Tak že keď sa kto s ním v hre pasovať mal, i dobré karty odhodil, lebo to bolo už heslom, že proti Danielovi nenie hry. V poslednom čase ho veľmi upodozrievali, že falošno hrá; a súd statočnosti ho i odsúdil. Jeho liberálni priatelia mu radia, aby sa zastretil.

Poľskí katolíci koncom júna chcú vydržiavať veľshromáždenie katolícke, a to tým viac v tom čase, ponevač vtedy budú sláviť i Ruteni 300ročnú pamiatku, že sa pápežovi podrobili a s cirkvou katolíckou spojili.

Nemecká snemovná stredná strana katolícka »centrum« rečená pred 25 rokami sa utvorila pod náčelníkom V. Vindhorstom, vtedy pri prvých volbách mala ona len 67 členov, v r. 1874. ale už 94 ablegátov obsahovala. Na slávnosti jubilálnej bol prítomný aj N. M. Eszterházy, ktorý i rečnil veľmi zajímavovo o pomeroch smutných katolíctva v Uhorsku a sa vyslovil, že boj za vieru a ľud počaný musí byť víťazstvom dovršený. Všetcia oduševneno blahoželali grófovi po jeho zo srdca pochodivšej reči.

Čudný chasník je na vŕseučeliŕsku viedeňskom, ktorý už tri krát sa otrávil, len že vždy to za včasu zbadali, a tak jeho život zachránili. On povedal, že sám chcel skúsiť bolášť rozličnými jedami zapríčinenú, aby to i opísať a svetu sdeliť mohol. Predsa ale si myslia ostatní, že mu jedno kolečko chýbá, a preto preskúma ho jedon professor lekársky.

Dvojnásobné zemetrasenie bolo v Sepši sv. Imre, ktoré ľahší nábytok v sienach na zem porúcalo; pri čom hlasu ka ona podobné hučanie bolo slyšať.

V Péči hrozné kortešovanie stvárajú židi, aby do výboru na miesto uprázdnené žida mohli zvoliť; ľavičiaci s telom dušou sa usilujú toto úradne podporované namáhanie prekaziť.

Diamantový meteorový kameň našli v Rusku, o ktorom sú ale zvedaví umelci, či tie kúsky diamantové, ktoré sa v tom meteore nachádzajú, sú podobné obyčajnému diamantu.

Do Ameriky sa hrnú ľudia z Horniakov ešte vždy, a veď dobre vedia, že koľkí jako zle tam pochodili, radi boli, že sa domov navrátiť mohli. Hja keď chudáci žiadneho ulávenia svojej biedy s hora vyčkať sa nemôžu.

DOPISY.

S Kosi.

Vážený pan redaktor!

Ešte 27 febr. b. r. previedol v tej chýrnej stolici našej drahej vlasti istý a to i v úrade postavený panák, ktorého však menom noviny tieto pošpiniť nechcem, náhradnú voľbu do stoličného výboru. Previedol on voľbu túto všetkými podlými prostriedkami, ktoré sa len myseľ dajú. Na pomoc vybral si všetkej ľudskosti a statočnosti zbavenú u žida skoro do jedného až po uši v dlžobách zamočenú a v pití slávu svoju hľadajúcu obec. V tejto obci vybral si krivonosé pijavice, potom dvoch bez Boha, viery a svedomia ľudí a 4-6 drabov, ktorí ostatných voličov ako mäsiar telce na jatku viedli. Túto peleš lotrovskú v podvođe, klamstve a tom najhnusnejšom cigáňstve vyučoval notár, ktorý v úradných veciach len halasztáse pýtať vie, obce celkom zanedbáva a ľud pre čistenie koní a kydanie z maštale i celé dni čakať nechá ba i preč pošle a istý hajduch, ktorý by sa v službe pána svojho inakším spôsobom udržať nevedel, lebo pod klobúkom sečka. Zneuctil kroz takýchto hajčiarov chrám b. omšu sv. a tú pobožnosť, pre ktorú mnohé ešte bohobojné duše do chrámu b. prišli a tam sa chovaly. Teraz sa dozvedáme, že do toho blata si p. hl. slúžny prsty vopchal. Nech si ich zavonia a pobada čím razia! lež pred voľbou dopustil sa tej najzrejmejšej nezákonnosti, dôverníkov nechcel mať z obidvoch strán, ale si tam posadil veľa sebe rovné kravičky, ktoré ani čítať tým menej písať vedia a korheli I. klasy sú; rozumných a čestných občanov nie len sám vyhnal ale i kroz žandára vyvieš dal. Pri dverách postavil dvoch, na 10 krokov zase dvoch žandárov a po ceste sa prechádzali 4 jako by bol mal so zbojníkami, ktorí sa kdesi na púšti zdržujú, robotu. Pod voľbou robil čo chcel, veď mu nesmel nikto do karát sa dí ať a jako on tak i jeho kamaráti i tam vo volebnej izbe kartičky liberálov voličom do ruky vtískali a ich nahovárali ku tomuto klamstvu. Obed tiež vystať nesmel veď on nezná zákona, on je neobmedzený pán. Po obede dovolil tam sediacemu chatrnému pisárikovi posmech robiť z ľudovej strany kandidátov a keď títo spravodlivým hnevom pohnutí to, čo zaslúžil, mu povedali, dal ich od žandárov odviesť a strážiť. Hlasy ľudovej stránky dľa ľudovôle odhadzoval a na liberálov i béres, ktorý ani majetku nemá ani porcie neplatí, ba i medveď hlasovať mchol. No vedel on naposledok zo 132 hla-

sov ľudovej stránky 73 hlasov spraviť a pre liberánu nu zase naopak a takto rátať ho naučili, keď ho ktosi na rinku oflinkovali. Gavalíri jak ste tymi a máte ešte trochu citu a statočnosti, či takto prevedenú voľbu prijínete?! Nemyslím, lebo by ste tým iné dokázali. A ty ľudu šlachetný poctivý, ktorý si pľul na tú podlosť, na tú nestatočnosť a nesvedomitosť, ktorá tam panovala, neklesaj v nádeji, že pravda predaš zvíťazí. Odvráť zrak, srdce od podliakov, nestatočných vlastencov, staň si smelo pod zástavu ľudovej stránky pod zástavu Tvojho najmilejšieho Krista a volaj z plného hrdla.

Nech žije ľudová strana

A množia sa hrobári liberálnej!

Verný.

Baňská Štiavnica 18. marca.

Veľactená Redakcia!

Mali sme voľbu na nových mestských výborákov 3-ho marca, predseda bol náš pári ablegát. Hodiuský pán farár sa ani neozrel o svoj ľud sebe zverený. My sme sa však dobre usilovali držať a svojmu presvedčeniu sme verní zostali. Židi nám natiskali cedulky inovercov, ba jedon professor na katolíckom gymnaziume t j ohavnosti sa dopustil, že pýtal od voličov cedulky a meno p. organistu, ktorý sfa lev bojuje za vieru, všed: vytrel a svoje ta napísal. Predsa ale sme svojich vyvolili 8, a iných bolo vyvolených 5.

Volič: Št. H.

Od sv. Kríža.

Veľactená Redakcia!

Purim-bál vo Svätom Kríži. 29. februára b. r. židia vidržiavali verejnú tanečnú zábavu, vo svätokrížskom kasine. — Neberúc do ohľadu, že v mestečku a jeho okoliti obyvatelia su sami katolíci, pôst prisne zachovávajú, a so svojim Spasiteľom sa rmutia. Nevzali do ohľadu, že tu v mieste býva Jeho Osvietenosť, pán Biskup, že On prepustil kasino pre tunajšiu inteligenciu. A na kurivo potrebným drevom z roka na rok Kasino vydržiava. Židia jako keď by boli chceli katolíkom na priek spraviť, zavolali si pár liberálnych pánov a opleckárov, stymi tancovali, jedli, pili ku pohoršeniu katolíckemu ľudu. — Každá vina býva potrestaná. Tak sa to aj tu stalo. Lebo Jeho osvietenosť dr. Karol Rimely náš milovaný pan biskup jako sa to dozvedel, hneď svoje pohoršenie vyslovil nad smutnou udalosťou. My ale katolíci ufáme sa, že Kasino jeho osvietenosť pán biskup odoberie od liberálnych perepuľov, a daruje ho už teraz sa zakladajúcemu kath. spolku, ktorý sa zakladá vo Svätom Kríži, pod Ochranou Jeho osvt. pana biskupa. — Tak Svätý Kríž jako aj celé okolie s radosťou občakáva založenia Spolku toho. — Keď kath. kňazi a učiteľia sa dozvedeli o smutnej udalosti čo sa 29. febr. v Kasine previedla, všetcia zo spolku Kasinského vystúpili, aby sa nepoškrnili a tak mohli jest baránka veľkonočného. — Tým židovským priateľom a podporovateľom prajem, aby jako Icikovi a Moricovi poddaní ešte dlhé roky mohli dochovávať voňavú cibuľu.

L'udomil.

Z Oravy.

Slachetný Pane!

Nakoľko sa teraz husto hovorí i píše o tom, ako zodpovedná vláda uhorská sama zákony málo si váži, ano nohama šliape, nebude škodiť, keď poukážem i na choré pomery v Orave.

I u nás je dosť tak zvaného panamínu, najužívania úradnej moci a šliapania zákona natoľko, že človek nenie v stave všetko naraz sdeliť. A preto teraz obmedzujem sa len na opísanie najnovšej reštaurácie stoličného úradníctva. Vopred musím podotknúť, že nezakonné nesprávosti počas obnovenia úradníctva stoličného popáčené musím pripísať výlučne Perczelovi, ministrovi, lebo neďa sa myslieť, aby hlavný župan oravský Juraj Szmeccsányi bez prívolenia ministrovho opovažil sa patričný zákon tak surovo nohama šliapať.

Zákon z roku 1883 zreteľne nariadená: že na verejný úrad vyvolený byť môže len ten, kto zákonom predpísanú učenosť má k zastupovaniu toho úradu, na ktorý vyvoleným byť žiada.

Vyš udaný zákon hovorí: že verejný úrad zastávať: môže len ten, kto zákonitú súcosť svoju dokáže, buďto advokatským diplomom, alebo aspoň svedectvom nielen o počúvaní práva za 4 roky ale i o slozenej zkúšky štátnej z tých že predmetov 5. § bol + tohože zákona zrovna nariadená: že túto kvalifikáciu nevyhnutne mať musia stoliční úradníci: podžupan, skutoční a čestní notári, slúžnovci a podslúžnovci.

Teraz pýtam sa: čo že sa stalo s týmto zákonom v Orave pri najnovšej reštaurácii úradníkov stoličných?

Vyvolili za podslúžných: jedného vyučeneného gazdu a druhého okresného notára bez ohľadu na to, že ani prvý a i druhý nemá k tomu potrebnej uččnosti, bez toho, aby nutná potreba to bola žiadala. Lebo keby na miesto hlavného slúžneho trstenického okresu, pod podživými okolnosťami na pokoj odstúpiťšieho, boli vyvolili riadne napredujúcich úradníkov stoličných len jedno uprázdnené miesto by bolo zostalo, a síce na podnotára, na ktorý úrad ľahko bol by sa dal bez urazenia zákona cestou súbehu získať k. p. z Trenčianska súci praktikant, jako som mal príležitosť zkusiť predtým.

Lenže to nášmu stoličnému rodinkárstvu nebolo po chuti, ani po vóli. Aby sa majstroví svojmu Perczelovi podobnými stali, pokračovali vo všetkom po Perczelovsky a Bánffiovsky, zákony drzo šliapajúc nohama, len aby zvíťazili a moc z rúk nevypustili.

Že na žiaden úrad, okrem úradu hlavného účtovníka ani súbeh nevypísali, ktorý úrad s obídením dvoch súcich o ten že sa uchádzajúcich zaplnili s istým od financov prepusteným okresným notárom, ktorý na ten úrad nielenže žiadnej zákonitej kvalifikácie nemá okrem kortešackých zásluh, ano ani na gymnasium nedokončil — to je už v skutku po Perczelovsky, ktorý by predsa ako bývalý viceispán mal vedieť, jak dôležitý úrad je úrad hlavného účtovníka.

A keby na príklad v Orave mala volená byť práva tretina celého úradníctva stoličného, či i potom by zaplnil minister tie najhlavnejšie úrady samými vyučenými gazdami, okr. notármi a matrikármi?!

V malej Orave dosiaľ nebolo viac stol. notárov, nežli traja a títo traja vyplnili dosiaľ všetky povinnosti notárske pohodlne, to hovorím z vlastnej zkuščnosti: keď som bol za 5 rokov viceispánom, stalo sa, že po vynechaní hlavného notára stol. za verejného notára, nemala stolca hlavného notára za istý čas len dľa

mena, a predca smele povedať môžem, že kancelaria notárska v práci nezostala na zadku.

Jestli teda teraz potrebuje Orava štyroch notárov, tak Trenčiansko aspoň 12. Nuž ale u nás vedia veľmi štedre odplácať zaslúženým kortešom nielen s rodiny ale i okrem rodiny. A prečoby nie? však znamenitý Wekerle nagazdoval nám mnoho, prečo by chudobná Orava nemala mať ešte i štvrtého notára a šiestich písarov, však štát dá nám každý rok po 4500 zl. pomoci len preto, aby okrem tých zákonite súcich i ti nesúci, pravda proti zákonu, mohli mať chlebičok.

Ale číteli Perczelovi ani tým sa neuspokojili?

Hlavný župan, podžupan, hlavný notár, slúžny i podslúžny bez zákonnej kvalifikácie to sama rodina.

Všetci títo páni sú síce statoční ľudia, ale prosím, keď Perczel zákon ohľadom kvalifikácie nezachováva, mal by aspoň do ohľadu brať vzdialenosť, mal by ich ináč umiestniť. Lebo akú dôveru môžu mať stráky k takému súdu, ktorého úradníci sú sama rodina? Ja môžem mať ku každému jednomu osobe, ale veľké obecenstvo a obce budú pozeráť na taký úrad podzrive. I kráľovski súdovia sú statoční ľudia, ale jestli jedon súdca je v rodine s druhým spoluúradníkom, nemôže súdiť v záležitostiach rodiny. Jestli sa obráť ku P. Kubinskému úradu služnovskému ako rodina, ani jedon zo dvoch slúžných nemôže ta súdiť. Kam sa máš teda obrátiť?

Každá vec ma lice i zuby.

Koncom roku 1895. dávalo sa právo merania nápojov do prenájmu ako v Orave, tak po celej krajine. I čo sa nestalo u nás? Hlavný župan i s kamaratmi zaujal sa u financministra za slobodné sklady v D. Kubine a Slanici, Árpád Kubinyi ako ablegát ale v záujme doterajších obecných arendátorov regalú u toho že ministra bol účinkoval a to s právom. Koniec veci bol ten, že hlavný župan i so súbežníkami so slobodnými skladami bol zvíťazil, a ponevác, ako myslím, patričnú smlúvu pri rukách mali — následkom prostredkovania Árpada Kubinyi ablegáta a mojho priateľa pekonalí sa s arendátormi nastrašenými k vóli osohu v Budapešti utvoriac výbor protidozor vedúci. A tak zdalo sa, že celá záležitosť je v poriadku.

Potom nasledovali voľby na stoličných výborníkov a to so skvelým víťazstvom ľudovej strany. Strach liberálov bol tým väčší, lebo len teraz im svitlo, že vlada veľkej chyby sa dopustila skrz to, že právo merania nápojov dala do prenájmu slobodným skladom a následovne že najmenej 30 virilistov utratili.

I čo sa nestalo k veľkému prevrápeniu? Financ minister smlúvu nim uzavretú zničil a telegrafične naložil, aby právo merania nápojov obcám do prenájmu dali a tak 30 virilných hlasov už ztratených zachránil.

Hľa takéto, zákony urážajúce, pomery sú u nás, ktoré zaslužia, aby každý statočný človek s opovržením ich odsúdil. Tak mohla ľudová strana, keď počas reštaurácie zanechal demonstratívne dvorom stoličného domu s tým povedomím, že Boh vie, kedy ju zas tam uvidia.

Zoltán Zmeškal.

Prečín, 17. marc.

Vážení pán Redaktor!

Tieto dni, idúc cez Domanižu, padnul mi do očí nápis, ktorým jakýsi furták ozdobil deň ten, v ktorom sa dňa 27. febr. tá chyrečná voľba konala. Nápis znie tak: „Štátna krčma ku baranovi“ — Vtip ľudu obyčajne trafi klínce na hlavu. Ale tento raz zle trafil. Lebo po

prvé, neni to krčma, lež bývanie p. Jozefa Domaniczky exnotára, a „slávne“ vyvoleného výborníka stoličného; — a po druhé; na koľko pomenovaním »baran« náražka sa činí na hlúposť, to tiež nie pravda. Veď práve na opak, v dome tom najnovšie dva múdre vynálezký sa zrodily. A síce prvý: vynálezok p. predsedy volby, jako sa môže ľahkým a istým spôsobom väčšina podľa ľúbosti spraviv?; — druhý vynálezok ale patrí daňovému pánovi, a záleží v tom, že vynajšiel nový titul pobočného dôhodku.

Vec sa má takto: Ešte roku 1888 Antonia Hrabáč a spol. prečinskí obyvatelia kúpili čiastečku od Marte Krabáč Blassko za bo zl. r. č. Kúpny list napísať šli do Domaniže k p. J. Domaniczky, vtedajšiemu notárovi. Ten robotu prijal, aj mu stránky za prácu a štemple 5 zl. zaplatili. Keď kúpny list z gruntovej knihy nič nedochodil: stránky domahaly sa oň u p. notára, ktorý ale asi štyri razy ich rozličnými výhovorkami odbil, až konečne 3 marca t. r. kúpny list im vydal. Ale jako? bez štempla, bez intabulácie! tak že stránky nie len že na novo útraty platit musia, ale i pokutu do obecného úradu, preto že kúpny list nebol, dľa predpisu, štemplovaný, ani v zákonnom čase ku vymeraniu poplatku predložený.

Túto značnú škodu stránkam zapríčinil p. notár, ktorý sa na to vzal kúpny list previesť, aj si dal za prácu náležite zaplatiť. A teraz čo ešte urobil ten pán? keď stránky napravil, aby už včel išli k novému notárovi kúpny list do grund. knihy si dať preniesť; vtedy im ešte vytrhnul z ruky kúpny list, a pýtal od nich aby mu za opatrovanie cez t. lky čas, vraj tej listiny 2 zl. zaplatili! Konečne uspokojil sa s 1 zl., čo i mal tvá prijať od tých biednych ľudí.

A predsa sa ten pán žaloval; »ale ľudia, prečo vy nemáte ku mne dôvery? veď toľke časy bývam s vami?

Áno býval s nimi, aj mali ľudia k nemu dôveru, veď kedysi on voľil ku volban ablegátskym dlhý rad voličov, zemanov z doliny Domanižskej, na postrach mešťanstva žilnskeho a rajeckého. Ale časy sa premenily. Ľudu sa počínajú oči otvárať, a zbadali, že dôvera ich sklámala. Žiadali i vyšetrovanie proti sojmu p. notárovi. A toto vyšetrovanie zle vypadlo. Bárš i p. notár býval vžoy dobrý korteš, bárš i vždy sa držal toho príslovia, že „malé podbrúrky udržujú priateľstvo“ — i u p. slúžneho; predsa viceispánskym uradom bol odsúdený ku ztrate úradu; ktorý výrok bol potom premenený na peňazitú pokutu a — pensiu.

Toto je ten stlp liberálny; ktorý už vykriča: „neverte kňazom.“

Pozor občania! V predošlom mesiaci rozposlal p. Migazzy, notár prečinsky, (tiež v Domaniži vyvolený výborník stoličný.) narychtárov výkazy, aby od majiteľov rolí inkasovali po 3 kr. od parcely na opravenie katastrálnych hárkov. V dopise odvoláv sa na nariadenie finančnej správy, číslo ale neudal. I to bolo vzláštne, že rychtárovi hneď do lajstra poznačil „kifizetve“, a naložil mu, aby ani od pána farára, ani od p. Kohnky nepýtal.

Boli sme tak smelí, pýtať sa viceispánskeho úradu, jakým právom nariadil p. notár toto opravovanie katastru? jakým právom sveril vážne úradne listiny na Leop. Teschnera, kto.ý ku tomu žiadnej kvalifikácie nemá? a jako sa opovážil za prácu ani pol dňa trvajúcu rozrubiť na malú, 50 čísiel domobsahujúcu, obec 112 zl. 83 kr., a na druhú, tiež toľkú obec asi 120 zl.?

Toto prinášam na verejnú známosť, aby občania boli bedliví a opatrní na svojepráva a záujmy, a nedali si od takych notárov, ktorí sa toho držia „nefutuj sedliaka,“ čokolvek na krky zavesiť.

V Čaci.

Velactená Redakcia!

180 osvedčených, a v terajších opravdive trpkých časoch zriedkavých katolíkov z obce Zborov (fara Krasno) — dnes vstúpilo do sväzku kat. kruhu čačanského, a na rok 1896 patričný poplatok — aj splatit', s ktorými počet údov kruhu čačanského na 320 vyrástol.

Keď tedy my podpísaní z poverenia výborového zasadnutia kruhu čačanského tých našich bratov srdečne pozdravujeme, a medzi nami priateľsky vítame, ďakujeme i verejne našim statočným Zborovčanom za jejích nadšenosť, a odporúčame ostatným drahým Kysučanom, by tieto „perly“ ľudovej stránky zo Zborova v každom ohľade či v striezlivosti a sporivosti, či v mimoriadnej jejích oduševnosti za vec našu tak „presväťú“ jich nasledovali.

Srdečne Vás pozdravujeme Zborovania milí

Ignác Turdy, prepošt v. r. predseda,
Štefan Benyác, kaplán v. r. zápisník.

HOSPODÁRSTVO.

Obrana zvierenciev.

Osožné zvierence sú vystavené rozličným útokom so stránky všemožnej. Tak zaprv potkan sa vhrýze do tučného chrbta svine abo telata podrhne hyd dvorový. Jazvec ale tiež podrhne, jaké menšie zvierence len v noci najde. Lasica, kuna, tchor, koľké slzy vylejú gazdinám, kto by si to vedel naznačiť? Medzi vtákmi veľmi škodlivá je straka, tak jako i sojka, lebo menší hyd a vtáctvo osožné kinoží.

Jastráb skrze kinoženie horlivých vtáčkov tiež len prenasledovania je hoden. Gelkom inú mienku musíme mať o zvierencoch, o ktorých s nižších riadkoch chcem mlúviť a ktoré neraz za škodlivé považuje prepiaty krutohlavec, môže mu človek ako chce trúbiť o tom, v akej miere sú ony osožné!

Také zviera je netopier; jaký je on oškľivý, odporný v takej miere je on osožný, lebo kinoží chrobač a pustoší nočné muchy. Len hlúpak môže byť taký, že tieto osožné zvierence bez milosrdenstva prenasleduje preto, že sa mu oškľivia. To sú len táraniny, že netopier sa vopchá do vlasov nepozorlivému; ja aspoň ešte nepoznám takého človeka, ktorý by sa bol mi ponosoval, že sa to s ním prihodilo, a veď už vyše štvrt stoletia kazím povetrie sveta.

Jež tiež si zaslúži, aby sme o ňom priateľsky smýšľali. On je zákazou myši, hadov, slimákov, chrústov. V tej komore; kde jež koná svoju prechádzku, istí môžeme byť, že potkan a myš neobstojí.

Choslivá je aj krčica, ktorá ryje zem a pohádza do svojho žalúdka pandravy, chrústov holoplústence, koňské vši, červíkov a iný škodlivý podzemský hmyz. Neprijemnosti zapričňuje len na lúkach, ktoré ale menšie sú od chosňa ňou poskytnutého.

Vtáci speváci všetci sú osožní, pretože ich potravou väčším dielom hmyz, červač a hrobač býva. Teda na žiaden pád nesmieme bantovať napr. slávika, sýkorky, strákošov, strnátky, trasorítky, mutka, pinkavky, drozdov (plavých a čiernych), vrany, lastovičky a škorca gagoša a krutohlavca.

Holuba divého, hrdličku, tiež je škoda bantovať, pretože ony v jaseňi posbierajú rozličných zelín a replech semä, ktoré ináče na druhý rok by iste vzišlo a ovocie zanešvárilo.

Vlha báraj sa neodhadzuje od ovocia, predsa si zaslúži našu trpezlivosť, pretože mnoho múch a iných chrobákov popúšťa dolu svojim hrtanom.

Vrabec každý nech je obesený, o hniezdo pripravený; lebo báraj z jari žere husenice; predsa ale tá škoda v prose a inom obili ním zasadení je povšimnutia hodnejšia.

Nočné sovy okrem tej, ktorá škrečí; „uhu“, sú osožné, lebo polujú na chrobač, ktorá v noei strečkuje sem tam v povetrí. Medzi sovami i taký fajt sa nájde, ktorý jedine je v stave chrčka, toto škodlivé a prchké zviera o život pripraví. Myši tiež nemajú väčšej zákazy od sovy. Kuvik jez tých najlepších vtákov.

Myšár tiež viac chosňa donesie, nežli škody: jeho meno pripomína, prečo.

Jašter je tiež veľmi osožný lebo celý deň je na čakanej a nesciselnú silu múch pohlce.

Žaby su tiež naše priateľkyne! čistia povetrie i vodu od rozličných hnusných hrobákov a bubákov. Zvlášte tá veľká papuči podobná žaba, ktorej sa ani pes nechytí, zaslúži byť na svete. Veľmi hriešna povera je to, že veľká žaba bosorku skrýva v sebe; to ani nie z hlúpych modzgov, lež len z neokrúchaného lokta si smýsel volakto vyškriabať, vymysleť; a mnohí prostí a sprostí, jak blázon, to veria a telom dušoutvrdia.

V krátkosti sú tu pospomínané té u nás obyčajné zvierence, o ktorých zlé bezákladné smýšľanie som chcel tymito riadky vyvrátiť a z panáte prostých vyhnať J. Jedla.

VYOBRAZENIE

Pavel bol najsmelší v obci. Keď šiel s obedom, koš položil, a radom bil chlapcov; potom ale zas jeho dral otec, že obed vychladol.

Pri tejto príležitosti tiež složil koš a hrozno sa posmieval Juliške, ktorá husi pásala, potom ale galibu robil medzi husami. Gunár ale ho tak vyplatil, že on gamby spustil Julka ho vysmiala, to všetkým deťom v dedine porozpravala; a od tej doby je tam jeho chýr víťuzsky.

Knižná polica.

Novinky žartovné „*Herko Páter*“ recené vrele odporúčama slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. Redakcia „*Herko Pátra*,“ Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.

ODKAZY REDAKCIE.

Horniakovi. Máte pravdu, že na mnohých miestach sebeckosť vodcov je príčinou toho, že ľud nenie od zkazonosných liberálov odtrhnutý.

Nitričan. Veru od hlavy . . . . . ryba; my to neráz vidímev žalostiplných listoch.

Urmín. J. B. Keby vás Boh ešte mnohé roky živil k obecnému blahu stáda na vás zvereného, o ktoré sa tak úzkostlive a obetive staráte. Pozdrav známym.

Frašťák. S. J. Na opätovanú a vrúcnu prosbu sme sa len odhodlali, že prevezneme redigovanie „*Herko Pátra*. Je to práca síce, ale však dobre viete: že bez práce nenie sú koláče. Budeme sa usilovať vyhovieť požiadavkám vašim.

Brezová. T. Prečo ste umlkol? Z vášho pera neškodné myšlienky vyskakujú; len výrazy nech sú obyčajnejšie, lebo naše novinky su pre ľud písané a nie pre vzdelancov.

Kremnica. Kto môže za to, že si mnohí ešte vždy nedajú povedať a oči otvoriť? My všemožne sa vynasnažujeme dľa svojich slabých síl k dobrému obecnému ľudu nakloniť.

Londýn (v Anglicku): Že vy i tam čítate „*Kreštna*“ a pamätáte na naše smutné polozenie, buď vám chvála. V Amerike tiež ne jeden náš brat číta tieto noviny,

Vrbové. F. Poproste v tej veci daktorého z vašich duchovných; tí k vám bližšie stoja, nežli opleckár, ktorému do veľkomožných nadávate. Odovzdaj, pozdrav známym!

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.75—7.10 zl. Raž 6.35—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.80—5.00 zl. do pálenic 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 6.10—6.45. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—09.50. Kopopné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—8.50; tmavá 8.75—9.50 okruhlá: 8.00—8.50., tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—13. Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—13.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 16—17. Burgyňa 2.00—2.20. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.90. Siama. Na postielanie: 1.20—1.35 Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená ďatelina 30—40. Lucerna 30—40. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: 355 hospodárskych volov; 155 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 340—410 zl. Dojné kravy: za jeden kus 65—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4280 kusov oviec. Ceny: 10—13.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

9. Remeň od 10—14 kl. tercy 140—145.

10. Kraviny vrázkované 170—175.

11. Telaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

O Z N A M.

Opis hospodárskych spolkov.

Veľmú do chľadu dôležitosť zveladenie hospodárstva, zaslal som tlačiarňam spis, o potrebe založenia hospodárskych spolkov v obciach, o ktorom opisujem spôsob, smer, a potrebu takýchto spolkov, obzvlášť ale spolu účinkovanie, a vzájomne sriadenie hospodárstva, návod dávam, ako hospodár moje, svoje role, lichvu, s užítokovať, potom povučme roľníckej práce, zvyšujúci čas svoj, čo najlepšie využítkovať. Sošit jeden i so zasielkou 10 krajciarov stojí k dostaniu je v Ružomberku u podpísaného.

S úctou

V Ružomberku

KAROL KRČMERY.

Papier makulatúrový

je k dostaniu vo výdavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJÍMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimoniu a Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.